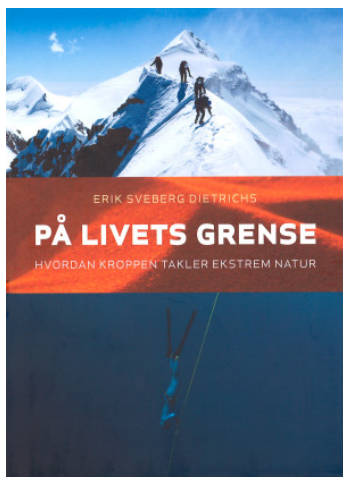

Underholdende om ekstreme situasjoner

ANMELDELSER

JOHAN BONDI

Stasjonslege, Troll Forskningsstasjon
Dronning Maud Land, Antarktis

Erik Sveberg Dietrichs

På livets grense

Hvordan kroppen takler ekstrem natur. 277 s, ill. Oslo: Humanist forlag, 2017.
Pris NOK 369

ISBN 978-82-8282-152-0

Denne bokens forfatter er lege med doktorgrad i feltet hypotermi. Han har derfor solid bakgrunn for å kunne si noe om menneskers reaksjoner og tilpasning til ekstrem natur. Boken, skrevet i en populærvitenskapelig genre, er hans første. Målgruppen for den er nok ikke leger, ettersom han bruker en del plass i boken til enkel anatomi og fysiologi der det er relevant for tematikken.

Boken er i vanlig romanstørrelse og trykket i høykvalitetspapir. Det er til sammen nærmere 40 bilder i sort-hvitt eller farger, som alle er samlet i midten av boken. I tillegg er det noen lett forståelige, håndtegnede figurer som illustrerer aktuell anatomi og/eller fysiologi.

Forfatteren skriver i en lett og ledig tone, i en underholdende og muntlig stil. Boken er delt inn i fire hovedkapitler: «Høyde», «Dybde», «Kulde» og «Varme». I hvert kapittel forklarer han på en pedagogisk måte hvordan mennesker takler og tilpasser seg de ulike ekstremmiljøer og hvordan vår anatomi og fysiologi kan variere i slike. For en lege blir nok en del av disse forklaringene litt for omstendelige, men samtidig får det den allmenne leser til å forstå kompliserte sammenhenger på en god måte: For eksempel når kroppens temperaturregulering sammenlignes med en flyoperasjon der hypothalamus er flygelederen.

Forfatteren har vært god i å bruke eksempler fra historien, og har brukt kjente menneskeskjebner til å illustrere hvordan mennesker takler ekstrem natur og voldsomme påkjenninger. Undertegnede synes likevel kanskje noen av eksemplene er litt forslitte. Der forfatteren benytter Titanic-ulykken for å beskrive hypotermiutvikling hos skipbrudne i vannet, eller George Mallorys forsøk på å bestige Mount Everest i 1924 for å illustrere ekstrem høydepåvirkning, hadde det nok vært mer engasjerende for leseren å fått litt ny kunnskap ved å gå i dybden på andre eksempler.

For lesere uten medisinske forkunnskaper er nok både figurene og måten anatomi og fysiologi beskrives på veldig pedagogisk og forståelig. Dette gjør at forfatteren klarer å inkludere leseren på en fin måte i kompleks patofysiologi ved for eksempel høydesyke eller dykkersyke. Her skal forfatteren ha ros for ikke å fortape seg i avansert detaljnivå, men for en lege tilfører derfor heller ikke boken noen ny kunnskap. Sånn sett kunne man for eksempel ha lagt inn faktabokser underveis eller egne tillegg bak i boken som gikk enda mer i dybden for særlig interesserte lesere.

Samlet sett er dette en bok som nok bør anses mer som folkeopplysning enn som faglig påfyll for leger, men den er god, lettlest og underholdende – og derfor lett å anbefale.

Publisert: 15. oktober 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0512
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.